

با دانش آموزان تشنجی چه کنیم؟

کمتر کسی با بیمار تشنجی برخورد نکرده است. هر چند اغلب افراد هر بیماری را که می‌لرزد و هوشیاری اش کاهش یافته است، تشنجی تصور می‌کنند. تشنج انواعی دارد که بنا بر نوع آن، ممکن است بیمار در حین بروز حمله هوشیار نیز باشد و بعداً تمام اتفاقات را به یاد بیاورد.

تشنج نوعی اختلال در سیستم عصبی بیمار است که از فعال شدن کانونی در مغز و فرستادن امواجی غیرطبیعی منشأ می‌گیرد. این امواج غیرطبیعی بسته به وسعت انتشار می‌توانند علامت‌ساز شوند. گاهی می‌توان علتی برای ایجاد کانونی فعال در مغز یافت که مسمومیت با داروها یا افت شدید قندخون از آن جمله است. در این صورت، با درمان علت زمینه، راه درمان هموار می‌شود. اگر تشنج تکرار شود و علتی برای آن پیدا نشود به آن صرع می‌گویند. اگر علامتی از یک اختلال شناسایی می‌شود. بنابراین، به بیماری مبتلا به صرع می‌گویند که علتی برای بروز حملات مکرر تشنجی نتوان یافت، تشنج با نشانه‌های متنوعی همراه است. بسته به نوع بیماری، این نشانه‌ها متفاوت هستند.

شایع‌ترین نوع تشنج که به آن منتشر نیز گفته می‌شود، خود را با سفت شدن ناگهانی کل بدن نشان می‌دهد. سپس بیمار دچار حرکات پرشی می‌شود و پس از مدتی با بدنی شل، می‌افتد و به خواب می‌رود. بیمار پس از اتمام حمله و به هوش آمدن هیچ چیزی به یاد نمی‌آورد. گاز گرفتن زبان، نگاه به سمت بالا در چشم‌ها، خروج کف از دهان، بی‌اختیاری ادرار یا مدفوع، از نشانه‌ها و پیامدهای این بیماری است.

در بعضی از انواع تشنج، بیمار برای لحظه‌ای هوشیاری اش را از دست می‌دهد، بدون اینکه سقوط کند یا حرکات غیرطبیعی داشته باشد. تشنج به همین دو شکل محدود نمی‌شود. بسیاری از بیماری‌ها و اختلالات از تشنج تقلید می‌کنند. گاهی تشخیص این‌ها نیازمند انجام نوار مغزی است.

بیماری که دچار سنکوپ (غش) می‌شوند، مانند افرادی که زیاد روی پا می‌ایستند یا افرادی که خون دچار حالت سنکوپ می‌شوند، اگر مجدداً به حالت ایستاده برگردانده شوند ممکن است علائمی مشابه با افراد تشنجی داشته باشند.

علت بروز تشنج در افرادی که تحت درمان با داروهای ضد تشنج هستند، متفاوت است. مصرف همزمان داروهای دیگر و ایجاد تداخل میان داروها و فراموش کردن مصرف دارو از علل مهم این وضعیت است. گاهی با وجود مصرف مرتب و نبود تداخلات دارویی، باز هم تشنج، به دلیل فعال شدن خودبده‌خود کانون تشنج در مغز، بروز می‌کند.

چه باید بکنیم؟

اولین اقدام اطمینان از امنیت بیمار و خودمان است. اگر بیمار در مکانی خطرناک مثل استخر یا بلندی قرار دارد، باید وی را از محل دور کنیم. پس از برقراری امنیت با اورژانس پیش بیمارستانی (۱۱۵) تماس می‌گیریم.

مانند تمامی حوادث باید در ابتدا راه هوایی بیمار امن شود. بر خلاف تصور عامه، نیازی به باز کردن دهان بیمار نیست. گاز گرفتگی زبان نه تنها مشکلی ایجاد نمی‌کند، بلکه در صورت اعمال زور برای باز کردن دهان به دندان‌ها آسیب وارد می‌کند. این کار می‌تواند آسیب‌های شدیدی، حتی قطع انگشت، را در پی داشته باشد.

برای برقراری امنیت راه هوایی بیمار کافی است وی را به یک سمت برگردانیم تا ترشحات دهانی به راحتی خارج شوند و وارد راه‌های هوایی نشوند.

به دلیل کاهش هوشیاری و خواب‌آلوده شدن بیماران، نباید مواد غذایی یا مایعات به آن‌ها داد. زیرا ممکن است غذا وارد مجاری هوایی شود. بیماران تشنجی به دلیل سقوط به دنبال تشنج، مستعد آسیب به سر، ستون فقرات و دررفتگی کتف هستند. بنابراین، در بیماری که خواب‌آلود است و ما از میزان آسیب ستون فقراتش اطلاع نداریم، انتقال باید با احتمال آسیب مهره‌ای انجام شود.

نیازی به کنترل حرکات پرشی بیمار نیست. کنترل این پرش‌ها دشوار است و می‌تواند آسیب‌رسان باشد. فقط اگر بیمار در محلی واقع شده است که احتمال افتادن دارد، از سقوطش جلوگیری کنید. آرام بیمار را روی زمین و به یک پهلو بخوابانید و اجازه دهید حرکاتش را انجام دهد.

عده‌ای برای باز کردن دهان از انگشت خود استفاده می‌کنند. این کار می‌تواند آسیب‌های شدید، حتی قطع انگشت، را در پی داشته باشد

داروهای مصرفی و داروهای در دسترس بیمار، در صورت شک به استفاده خودسرانه و مدارک بیمار (سی‌تی اسکن مغز یا نوار مغزی) را به اطلاع پرسنل ۱۱۵ برسانید و با خود به بیمارستان ببرید.

